

IN MEMORIAM

EMILIO PALLUA

(17. IX. 1907. — 11. VII. 1989)

Sredinom ljeta iznenada je preminuo prilikom boravka u Engleskoj, dr. Emilio Pallua, umirovljeni znanstveni savjetnik Jadranskog instituta JAZU u Zagrebu (sada Zavoda za pomorsko pravo, historiju i ekonomiku pomorstva Istraživačkog centra JAZU) i član suradnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

Emilio Pallua je rođen u Zagrebu, gdje je i polazio pučku i srednju školu te maturirao 1925. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1929, a promovirao u doktora prava 1930. Bio je sudski pripravnik u Zagrebu od 1930. do 1935, sudac Kotarskog suda I od 1935. do 1939, sudac Trgovačkog suda od 1939. do 1941, a od 1941. do 1945. pravni referent Hrvatske banke d.d. u Zagrebu. Od 1945. do 1954. službenik je Predsjedništva Vlade SR Hrvatske, kasnije Izvršnog vijeća Sabora. Od 1955. je stručni suradnik Jadranskog instituta, od 1958. do 1964. viši znanstveni suradnik istog Instituta, a od 1964. znanstveni savjetnik.

Baveći se i znanstvenonastavnim radom, Pallua je predavao na postdiplomskim studijima iz privrednog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu od 1962, na Pravnom fakultetu u Novom Sadu (1976. i 1977) i na Pravnom fakultetu u Splitu (1978. i 1979). Predmet njegovih izlaganja bio je vezan uz pionirsko istraživački rad na specifičnim institutima angloameričkoga građanskoga i privrednog prava, čime se intenzivno bavio do kraja života, ali osim opsežnih skripata za III. stupanj iz toga područja te pojedinih monografija, to sustavno djelo, prvo te vrste u našoj zemlji, ostalo je u rukopisu, jer nije, nažalost, za vrijeme njegova života našlo prikladnog izdavača. Na području pomorskoga privatnog prava Pallua je dao originalne radove trajne vrijednosti. Naročitu pažnju posvetio je problemu stvarnih prava na brodovima, unifikaciji međunarodnoga i domaćeg pomorskog prava. Već 1937. njegova rasprava o hipotekama i privilegijima na brodu imala je znatan utjecaj na zakonodavni rad na tom predmetu koji je i rezultirao donošenjem Uredbe sa zakonskom snagom o stvarnim pravima na brodu i pomorskim privilegijima iz 1939. i postupovnih Uredaba o njihovom upisu iz 1940. Njegova studija Hipoteka i privilegiji na brodu de lege ferenda, objavljena u Zborniku Pravnog fakulteta u Zagrebu 1973, predstavljala je putokaz za budući rad na našoj kodifikaciji pomorskog prava. Prateći dinamičan razvoj

međunarodne unifikacije nakon II. svjetskog rata, Pallua ga je obrađivao u nizu rasprava o pripremnim radovima ili pak o rezultatima nakon sklapanja međunarodnih konvencija. Posebno se na tom području ističu radovi o odgovornosti pomorskog vozara za prijevoz tereta morem iz Bruxelleske konvencije o teretnici 1924., kao i svi kasniji revizijski radovi na Protokolima pa sve do obrade Hamburških pravila iz 1978. Znanstveni rezultati komparativnih radova na unifikaciji pomorskoga privatnog prava objavljeni su u knjizi Usporedno pomorsko pravo (Rijeka 1975).

Radeći na pripremanju za ugrađivanje Bruxelleske konvencije o ograničenju odgovornosti vlasnika morskih brodova iz 1957. u domaće pravo, Pallua je objavio niz studija od kojih ističemo onu objavljenju u Pravnom zborniku iz Titograda 1962. Zapravo je teško spomenuti bilo koje područje pomorskog prava koje ovaj izuzetni pravni pisac nije osvijetlio u nekom od svojih dvjestotinjak objavljenih originalnih znanstvenih radova.

Stavljajući svoje bogato komparativno pravno znanje nesebično na službu domovini, Pallua je u razdoblju od ranih pedesetih pa sve do kraja sedamdesetih godina sudjelovao kao član naših delegacija na mnogobrojnim međunarodnim konferencijama za unifikaciju pomorskog prava u okviru Međunarodnog pomorskog odbora (CMI), Međuvladine pomorske savjetodavne organizacije (IMCO), a također je bio prisutan i na međunarodnim sastancima specijaliziranih tijela Ujedinjenih naroda UNCTAD-a, UNCITRAL-a i UNIDROIT-a.

Na području zakonodavnog rada na izradi pomorskog prava Jugoslavije Pallua je već od 1930. sudjelovao kao član komisije na pripremi kodifikacije, da nakon oslobođenja od 1949. bude član Komisije Jadranskog instituta JAZU, a zatim i član Komisije Sekretarijata za zakonodavstvo i organizaciju SIV-a pri izradi Pomorskog kodeksa Jugoslavije. Premda je rad na tom području bio timski, može se slobodno utvrditi da je Pallua bio jedan od najzaslužnijih članova kroz čije je ruke prošla stilizacija svih 1046 članova Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi iz 1977.

Kao iskusni praktičar Pallua je bio povremeni sudac Višeg privrednog suda u Zagrebu, član Vanjskotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Jugoslavije i Međunarodne trgovinske komore u Parizu, te je kao arbitar ili predsjednik vijeća sudjelovao u nizu institucionalnih međunarodnih arbitraža te ad hoc arbitraža koje su zasjedale u Jugoslaviji.

Na području društvenog rada veliku je aktivnost razvio u Jugoslavenkom udruženju za pomorsko pravo kao njegov tajnik od 1954. do 1964, a zatim kao član Predsjedništva, odnosno Izvršnog odbora. Bio je član matičar Međunarodnog pomorskog odbora (CMI), član Udruženja za međunarodno pravo (ILA), član Društva za unapređenje pomorstva Jugoslavije i Jugoslavenkog udruženja za međunarodno pravo.

Odlaskom Emilia Pallue nestaje iz našega javnog života izuzetan čovjek i pravnik kojeg će svi oni koji su ga poznavali sačuvati u trajnoj i nezaboravnoj uspomeni.

Velimir Filipović
Pravni fakultet,
Zagreb